

Шрамко М.М.

студент;

Бабенко А.Г.

*доктор економічних наук, професор,
Університет митної справи та фінансів*

ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Управління - це цілеспрямований вплив на об'єкти, що забезпечує досягнення заданої мети. Процес управління замкнутий, в ньому беруть участь орган управління і об'єкт управління, між якими встановлені певні зв'язки.

Управління безпекою праці - це планомірний процес впливу на систему «людина - машина виробнича середовище» для отримання заданих значень сукупності показників, що характеризують стан умов праці.

Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності [4].

Вивчення і вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням безпечних та здорових умов праці, в яких протікає праця людини - одна з найбільш важливих завдань у розробці нових технологій і систем виробництва. Вивчення і виявлення можливих причин виробничих нещасних випадків, професійних захворювань, аварій, вибухів, пожеж, і розробка заходів та вимог, спрямованих на усунення цих причин дозволяють створити безпечні і сприятливі умови для праці людини.

Законодавство України про охорону праці складається з Конституції України [3], Кодексу законів про працю України [2], Закону України «Про охорону праці» [4], Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Відповідно до Конституції України [3] кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці. На всіх підприємствах, в установах, організаціях відповідно до статті 153 КЗпП України [2] створюються безпечні і нешкідливі умови праці. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці покладається на власника або уповноважений ним орган. Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці.

Власник або уповноважений ним орган повинен впроваджувати сучасні засоби техніки безпеки, які запобігають виробничому травматизмові, і забезпечувати санітарно-гігієнічні умови, що запобігають виникненню

професійних захворювань працівників. Власник або уповноважений ним орган не вправі вимагати від працівника виконання роботи, поєднаної з явною небезпекою для життя, а також в умовах, що не відповідають законодавству про охорону праці. На власника або уповноважений ним орган покладається систематичне проведення інструктажу (навчання) працівників з питань охорони праці, протипожежної охорони.

Комфортні і безпечні умови праці - один з основних факторів, що впливають на продуктивність і безпеку праці, здоров'я працівників. Так, статтею 13 Закону України «Про охорону праці» [4] для роботодавця встановлено ряд зобов'язань зі створення на робочому місці в кожному структурному підрозділі умов праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечення додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці. З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці, а саме:

- створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх додержання;

- розробляє і затверджує положення, інструкції, інші акти з охорони праці, що діють у межах підприємства;

- здійснює контроль за додержанням працівником технологічних процесів, правил поведінки з машинами та іншими засобами виробництва;

- організовує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками у галузі охорони праці, та інше.

Роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог. З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці (далі - СУОП).

Система управління безпекою праці є підсистемою загальної системи управління підприємством. Головна мета СУОП - забезпечення безпечних умов праці, збереження здоров'я і високої працездатності людини в процесі праці

СУОП організовується таким чином, щоб було забезпечено адекватне та постійне управління з урахуванням усіх факторів, які впливають на стан охорони праці, орієнтованого на проведення запобіжних дій, які унеможливають виникнення небезпечних ситуацій [5].

Політика підприємства в галузі охорони праці повинна спрямовуватися на послідовне зниження рівня шкідливих та небезпечних виробничих факторів з урахуванням масштабу ризиків виникнення нещасних випадків і професійних захворювань. Це може бути досягнуто поступовим підвищенням рівня безпеки виробництва. Підвищити рівень безпеки можна за рахунок виконання організаційних заходів та підвищення виконавчої дисципліни [1].

Напрями у сфері управління безпекою праці в організації, загальні цілі безпеки і здоров'я та зобов'язання щодо поліпшення умов праці має бути

чітко сформульована вищим керівництвом. Для оптимізації управління безпекою праці в організації обирається певна стратегія яка повинна:

- відповідати характеру і масштабам ризиків у сфері управління безпекою праці в організації;
- включати зобов'язання про постійне вдосконалення;
- відповідати, чинному законодавству, а також іншим вимогам;
- бути задокументована, впроваджена і постійно підтримувана в робочому стані;
- бути доведена до відома всього персоналу, щоб кожний працівник знав свої обов'язки у сфері управління безпекою праці;
- бути доступною для заінтересованих осіб;
- періодично підлягати аналізу з метою актуалізації та впровадження інновацій в сфері управління безпекою праці в організації.

Використовуючи рекомендації Державна Служби України з питань праці, суб'єкт господарювання має можливість розробити власну систему управління охороною праці на підприємстві як складову частину загальної системи управління організацією.

Список використаних джерел:

1. Атаманчук П. С. Охорона праці в галузі [текст]: навчальний посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, Р. М. Білий – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 322 с
2. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.71 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08/conv>
3. Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
5. Щодо системи управління охороною праці на підприємстві: Лист. Державна Служба України з питань праці від 18.12.2015 р. N 5820/0/4.4-06/6/ДП-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oppb.com.ua/content/shchodo-systemy-upravlinnya-ohoronyu-praci-na-pidpryyemstvi>